

Aturats: perduts en el temps

L'atur és una de les conseqüències més visibles de la crisi econòmica. Qui més qui menys té un familiar o una amiatat que s'ha quedat sense feina. No és un fet casual, sinó la realitat actual. Les darreres dades estadístiques situen la taxa d'atur a Catalunya en el 17,9% de la població activa i en el 20,3% al conjunt de l'Estat. És el quart any consecutiu que creix aquesta dada amb el consegüent increment dels aturats de llarga durada. El 45,5% dels desocupats catalans porten més d'un any sense trobar feina mentre que al conjunt de l'Estat el 43% dels desocupats es troben en aquesta situació.

Més enllà de les dificultats econòmiques que suposa la manca d'ocupació, cal preguntar-se pel cost quotidià del temps d'atur. Per què moltes de les persones que han perdut la feina senten que estan perdent el temps? Per què el temps d'atur és viscut com un temps buit, sense sentit ni valor?

Des d'una perspectiva històrica, cal recordar que l'organització social del temps és una construcció sociocultural. Els orígens del model temporal actual es troben als inicis del procés d'industrialització. Amb l'emergència de les fàbriques, la regularitat temporal s'imposa a la irregularitat. L'horari de la fàbrica sincronitza les activitats socials i condiona les dinàmiques familiars. La jornada laboral esdevé l'eix central al voltant del qual s'organitza la societat, les ciutats i la vida de les persones.

L'èxit d'aquest procés d'aculturació industrial passa per interioritzar la disciplina laboral a través del temps de treball remunerat. Les activitats sense remuneració no tenen reconeixement social encara que siguin imprescindibles per a la reproducció de la força de treball i comportin temps a una part de la població. D'aquesta manera, es reforça la responsabilitat femenina del treball domèstic i familiar, així com la responsabilitat masculina del treball

SARA MORENO COLOM

SOCIÒLOGA

remunerat. En la pràctica, la vida quotidiana s'organitza al voltant de la jornada laboral del cap de família.

Des d'una perspectiva quotidiana, quan el cap de família perd l'ocupació es perd en el temps. El que de bon principi es viu com una alliberació esdevé, tard o d'hora, una pressió. Què ha de fer amb tot aquell temps? Com ha d'omplir els minuts? Només cal recordar com se senten els protagonistes de la pel·lícula *Los lunes al sol*. La pèrdua de feina implica la desaparició de la jornada laboral tot i que es manté la seva importància simbòlica: no hi és però condiona. Els dies i les hores en què se solia estar treballant són els més difícils de fer passar. La rutina laboral és tan present que sovint es manté l'horari d'altres activitats malgrat disposar de més flexibilitat temporal. Es va al gimnàs a la mateixa hora de sempre i al cinema el diumenge a la tarda.

Aquest pes simbòlic de la jornada laboral es construeix socialment i es viu individualment. En primer lloc, s'és víctima del pes d'una societat que continua funcionant amb una lògica absolutament productiva. La pèrdua de responsabilitat laboral es percep com una improduc-

tivitat social amb conseqüències sobre la identitat individual.

En segon lloc, es pateix el pes dels horaris que condicionen l'oferta d'activitats i la disponibilitat de la resta de població per gaudir-ne amb companyia. Es viu a contracorrent perquè la ciutat segueix accelerada i la societat continua percebent el temps com un bé escàs.

Finalment, s'experimenta el pes del gènere. La vivència del temps d'atur és diferent segons si es viu en masculí o en femení. Diversos estudis evidencien com l'atur en masculí suposa malestar quotidià en la mesura que representa un temps buit de contingut i significat. L'atur vol dir no acomplir el paper de cap de família, és a dir, no portar diners a casa. Per això es menysté qualsevol activitat que no impliqui remuneració econòmica. Contràriament, la responsabilitat de les tasques que comporta el rol de mestressa de casa explica per què la vivència de l'atur en femení no genera tan malestar quotidià. Malgrat la pèrdua de feina, sempre hi ha alguna cosa a fer: planxar, anar a comprar o netejar les cortines. La responsabilitat del treball domèstic no desapareix sota cap circumstància. Fins i tot en alguns casos l'atur esdevé una oportunitat per cuidar persones dependents, especialment quan coincideix amb una recent maternitat.

Sovint es diu que les crisis són una oportunitat per reinventar-se. L'elevat nombre de persones aturades que, a més de les dificultats econòmiques per arribar a final de mes, viuen diàriament perdudes en el temps, convida a revisar el model temporal vigent. L'organització social del temps es pot canviar. I per això és necessari un canvi d'actitud que, d'una banda, reconegui el valor social i econòmic del temps dedicat al treball domèstic i familiar. I, d'una altra, reclami una reducció sincrònica i quotidiana de la jornada laboral. Mentre socialment es consideri l'atur una pèrdua de temps, persistiran els aturats perduts en el temps.

SUSANA SUBIRANA

Mentre socialment es consideri l'atur una pèrdua de temps, persistiran els aturats perduts en el temps